

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA  
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA**

**DĖL EMBRIONO DONORYSTĖS PROGRAMOS PATVIRTINIMO  
(NR. TAP-18-69 (4); TAIS NR. 18-412 (4))**

2019-03-13 Nr. NV-701

Vilnius

**Projekto rengėjas:** Sveikatos apsaugos ministerija.

**Projekto tikslas:** patvirtinti Embriono donorystės programą 2019-2028 m., kuria siekiama užtikrinti sklandų donuojamų embrionų donorystės procesą, siekiant sudaryti sąlygas susilaukti vaikų nevaisingoms poroms bei poroms, rizikuojančioms perduoti didelę negalią sukeliančią ligą.

**Dabartinė situacija:** Embrionų donorystė Lietuvoje iki 2018 m. buvo draudžiama. Įsigaliojus Pagalbinio apvaisinimo įstatymui nustatyti atvejai, kada donorystei yra naudojamas lytinių ląstelių banke laikomas embrionas, kurio asmenys yra atsisakę raštu. Embriono atsisakymas yra galimas ne anksčiau kaip praėjus dvejiems metams nuo pagalbinio apvaisinimo.

Įstatyme nurodyta, kad Vyriausybė turi parengti Embriono donorystės programą (Toliau – Programa), paskirti ją koordinuojančią valstybės instituciją ir nustatyti šios programos finansavimą valstybės lėšomis.

**Projekto esmė:** siūloma patvirtinti Programą bei numatyti, kad jos vykdytojui skiriama finansavimo suma negali viršyti 500 tūkst. eurų per trejus kalendorinius metus. Programoje:

- Nurodyti uždaviniai, susiję su priemonių ir įrangos įsigijimu, reikalingų embrionų pervežimui ir saugojimui (diuarai, konteineriai, skystas azotas, kasetės ir kt.), specialistų kvalifikacijos tobulinimu, tinkamos universitetų ligoninių infrastruktūros užtikrinimu, visuomenės informavimu.

- Pateikti tikslo ir uždavinių vertinimo kriterijai, pvz. į moters organizmą perkeltų embrionų ir gimusių vaikų skaičiaus santykis ne mažiau kaip 25 proc., įsigyta įrangos ir priemonių embrionų pervežimui bei saugojimui – 100 proc., kvalifikaciją tobulinusių specialistų skaičius – 40, sukurta ir išleista informacinė medžiaga – 10 tūkst. vnt., suorganizuota paskaitų apie donorystę – 60 ir kt.

- Nustatyta, kad programos įgyvendinimą koordinuos Nacionalinis transplantacijos biuras, o įgyvendins universiteto ligoninės (šiuo metu licenciją pagalbinio apvaisinimo paslaugai teikti turi tik Santaros klinikos). Programos vykdytojas kasmet turės teikti ataskaitas apie Programos įgyvendinimą (įskaitant valstybės biudžeto lėšų panaudojimą).

Programos prieduose pateikiamas Programos įgyvendinimo planas ir jo vertinimo kriterijai bei reikšmės 2019-2023 m. Programos įgyvendinimui 2019 m. lėšos (38,77 tūkst. eurų) bus skiriamos iš sveikatos apsaugos ministerijai patvirtintų asignavimų. Lėšų poreikis 2020 m. – 70,11 tūkst. eurų, 2021 m. – 80,11 tūkst. eurų, 2022 m. – 80,11 tūkst. eurų, 2023 m. – 80,11 tūkst. eurų.

**Derinimas:** Projektas derintas su Finansų ministerija, Vilniaus universitetu, Lietuvos sveikatos mokslų universitetu, Konkurencijos taryba ir universiteto ligoninėmis. Argumentai dėl Finansų ministerijos esminių pastabų (programa neatitinka nė vieno iš strateginio planavimo dokumentų ir finansuojama turėtų būti PSDF biudžeto lėšomis), Santaros klinikų, Kauno klinikų pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies, bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų, į kurias neatsižvelgta (dėl Programos tvirtinimo Vyriausybės nutarimu ir galimybės teikti Vyriausybei Pagalbinio apvaisinimo įstatymo atitinkamų nuostatų pakeitimus) pateikti derinimo pažymoje.

**Atitiktis Vyriausybės programai:** Tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

**Dalykinio vertinimo išvada:** atkeiptinas dėmesys, kad atsiradus kitų universiteto ligoninių, įgijusių teisę teikti embrionų donorystės paslaugas, gali reikėti peržiūrėti Programos priede Nr. 1 nurodytoms priemonėms numatytas lėšas bei atitinkamai kiekvienu atveju keisti Vyriausybės nutarimą. Siūlome, įvertinti galimybę Programą patvirtinti Vyriausybės nutarimu, kaip tai numatyta Pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 straipsnio 8 dalyje, o veiksmų planą Programai įgyvendinti rengti ir patvirtinti sveikatos apsaugos ministro įsakymu. Taip pat siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. kovo 12 d. išvadoje NV-678 pateiktus pastebėjimus ir projektą pakartotinai aptarti tarpinstituciniame pasitarime bei svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Viešojo valdymo ir socialinės politikos grupės vyriausioji patarėja

Eglė Neciunskienė